

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

Republica Moldova la 18 Ani de Independență

**Transcriptul emisiunii radiofonice, din 23 august, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.*

Principalele Teme ale Emisiunii:

1. Ce a reușit Republica Moldova ca stat independent în cei 18 ani și ce nu a reușit?
2. Care vor fi prioritățile Alianței pentru Integrare Europeană atât pe plan intern, cât și pe plan extern?
3. Ce consecințe ar putea avea refuzul PCRM de a vota șeful statului?
4. Perspectivele normalizării relațiilor R. Moldova cu România

Corneliu RUSNAC, moderator Imedia: Bună ziua, stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și, ca de obicei, la această oră, vă invit la o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert.

Astăzi vom discuta despre cum arată Republica Moldova după 18 ani de independență. I-am invitat în studio pe **domnii Iurie Leancă, deputat al Partidului Liberal-Democrat (PLDM) și Oleg Serebrian, deputat al Partidului Democrat (PD).**

Așadar, pe 27 august se vor împlini 18 ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Ce a reușit Republica Moldova ca stat independent în cei 18 ani și ce nu a reușit? Deci, care sunt realizările cele mai importante și care sunt cele mai mari rateuri? Dle Serebrian, vă rog.

1. Ce a reușit Republica Moldova ca stat independent în cei 18 ani și ce nu a reușit?

Oleg SEREBRIAN, deputat PD: Din păcate, în acești 18 ani putem vorbi mai mult despre rateuri, decât despre reușite. Cu toate că întotdeauna, în ajun de sărbători, încercăm să găsim și aspecte pozitive. Firește că unul dintre aceste aspecte ar putea să fie recunoașterea Republicii Moldova ca și stat independent, afirmarea ei ca și stat independent în plan european, lucru despre care nu ne-am fi putut gândi acum două decenii, cu atât mai mult acum 25 de ani. Din păcate, însă, mai mult decât atât nu am înaintat. Am pierdut foarte mult, lentoarea cu care s-au desfășurat reformele după 1991, stoparea lor odată cu venirea agrar-democraților în 1994, revenirea comuniștilor în forță la putere în 2001, după o scurtă pauză de relansare în anii 1998-1999, în perioada de guvernare a Alianței pentru Democrație și Reforme.

Cel mai mare rateu, probabil, care îl avem în Republica Moldova este cel de natură morală: faptul că după 18 ani de independență, foarte mulți cetățeni ai Republicii Moldova nu cred în viitorul acestei țări, și mulți dintre care consideră că aceasta independență este doară virtuală, că nu ne-a adus nimic și că în

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

fond, Republica Moldova este astăzi într-un impas. Deci, în mare parte, datoria viitoarei guvernări a Republicii Moldova este să readucă, într-un fel, speranța, încrederea cetățenilor în viitorul acestei țări, în viitorul ei european, în normalizarea situației or, anume asta așteaptă lumea de la noi.

Corneliu RUSNAC: Dl Leancă?

Iurie LEANCĂ: Așa cum a spus și dl Serebrian, în afara faptului că Republica Moldova s-a afirmat ca un membru al comunității internaționale, alte realizări și performanțe deosebite nu le văd. E suficient să menționăm că Republica Moldova este cel mai sărac stat european. Pornind de la această constatare extrem de tristă, bineînțeles că vedem toate consecințele și situația este extrem de tristă pe ansamblu. Atunci când ești cea mai săracă țară din Europa, nu poți avea cetățeni care ar avea nu anumit confort, care ar simți beneficiile de la faptul că Republica Moldova este un stat independent, atunci când îți dai seama de fapt de starea ta socială, politică, bineînțeles că nu poate fi vorba despre un anumit prestigiu pe plan internațional și plan regional, care ar deriva de la o anumită viabilitate și succes în dezvoltarea economică și socială a țării. Deci, probleme, din păcate, le avem foarte și foarte multe, moștenirea guvernării comuniste de 8 ani a agravat și mai mult multiplele probleme cu care ne confruntăm.

Dacă e să vorbim despre politica externă și dacă Republica Moldova astăzi are parteneri pe care poate miza pe sprijinul politic, financiar, intelectual, iarăși, constatăm o problemă foarte mare de imagine, de încredere atât în raport cu cetățenii din propria țară, dar și în raport cu partenerii principali pe exterior. Deci, cum a zis și dl Serebrian, e nevoie de o muncă asiduă pentru a readuce încrederea atât în raport cu cetățenii Republicii Moldova, dar și cu principalele capitale din regiunea, dar și pe plan european.

Corneliu RUSNAC: După cum ați remarcat și dumneavoastră, în ultimii 8 ani la putere s-a aflat Partidul Comunistilor. După alegerile din 29 iulie, situația s-a schimbat, PCRM nu mai deține majoritatea absolută în legislativ. Noua coaliție parlamentară, Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) va fi formată din PLDM, PL, PD și AMN, deci inclusiv din partidele din care faceți parte și dumneavoastră, la ce ar trebui să ne așteptăm de la noua coaliție majoritară, care vor fi prioritățile ei atât pe plan intern, cât și pe plan extern? Dl Leancă?

2. Care vor fi prioritățile Alianței pentru Integrare Europeană atât pe plan intern, cât și pe plan extern?

Iulie LEANCĂ: În documentul de constituire a acestei alianțe, de fapt, deja au fost creionate prioritățile de bază atât în ceea ce privește politica internă, cât și politica externă.

Pe planul politicii interne bineînțeles că se vorbește despre readucerea și reșezarea Republicii Moldova într-un spațiu al normalității. Ceea ce înseamnă în primul rând separația puterilor. Ceea ce înseamnă existența unui echilibru între aceste puteri. S-a vorbit foarte mult despre necesitatea - și asta va fi una din preocupările principale ale Alianței - să readucem în prim plan Drepturile Omului și libertățile fundamentale. Asta se poate realiza printr-o justiție independentă, printr-o mass-media nesubordonată guvernării ș.a.m.d. S-a vorbit și se vorbește despre necesitatea reformelor cardinale pe plan economic,

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

pentru a reuși să depășim această moștenire tristă de, cum spuneam, cea mai săracă țară din Europa și asta, iarăși, se poate face prin demonopolizarea puterii, prin atragerea investițiilor, prin atragerea fondurilor din afară.

Pe plan extern, s-a vorbit foarte mult despre necesitatea normalizării relațiilor cu cei doi vecini. Constatăm astăzi nu doar o deteriorare cardinală a relațiilor noastre cu România, dar vedeți, și relația cu Kievul a avut de suferit. Decizia luată de guvernul de la Kiev de a institui un nou regim pentru cetățenii din Republica Moldova, extrem de restrictiv și discriminatoriu chiar, denotă încă o dată lipsa unui dialog politic dintre cele două capitale pe parcursul ultimilor ani. Și atunci, bineînțeles că relația cu cei doi vecini este o prioritate absolută. În același timp, s-a vorbit foarte mult și nu în zadar Alianța se numește Alianța pentru Integrare Europeană, ceea ce denotă că integrarea europeană va deveni o prioritate, dar nu doar prin mimarea unor gesturi, unor declarații, ci prin trecerea la niște reforme reale pe plan intern, fiindcă integrarea în mare parte constă în a ne face tema pentru acasă, în a prelua valorile care există în Uniunea Europeană, în a prelua principiile, în a prelua standardele și a le implementa. Și, totodată, este nevoie de o diplomatie, dacă vreți, agresivă, în sensul bun al cuvântului, una dinamică, pentru a convinge pe cei de la Bruxelles și din capitalele Uniunii Europene că Republica Moldova a trecut de la declarații frumoase, nespusite de acțiuni, la o activitate de zi de zi, minuțioasă, asiduă, dar care are drept obiectiv apropierea Republicii Moldova de standardele și valorile din Uniunea Europeană.

Corneliu RUSNAC: Dle Serebrian?

Oleg SEREBRIAN: Sigur că una din preocupările majore ale viitoarei guvernări va fi aspectul social. Republica Moldova este o țară foarte vulnerabilă, din acest punct de vedere. Cred că prin asta se explică și votul pe care mulți cetățeni din Republica Moldova l-au dat și în 2001, și în 2005 Partidului Comuniștilor, și încă în 2009. Constatăm probleme sociale extrem de grave, probleme legate și de persoanele în vârstă, dar mai ales probleme legate de tineret, în Republica Moldova rata șomajului este extrem de ridicată, mai ales în rândul tinerilor, cei care pleacă masiv peste hotare sunt în special tinerii, ce cu vârste între 18 și 30 de ani. O mare problemă este problema copiilor străzii, orfanilor. În România a fost chiar un proiect al Uniunii Europene pentru combaterea acestui fenomen al copiilor străzii. Cred că în Republica Moldova avem nevoie cel puțin de un proiect similar, cu toate că din punctul meu de vedere proporția, raportată la populația țării, este cu mult mai mare. Ne dăm foarte bine seama că nu vom putea depăși toate aceste probleme fără un sprijin din afară, cum spunea adineaori și dl Leancă. Integrarea europeană trebuie să fie pentru noi un deziderat, un scop, dar această integrare trebuie să servească unor scopuri concrete, nu să fie un aspect pur și simplu politic speculat. Trebuie să vedem foarte concret cum implementăm acest aspect al integrării europene, să aibă un conținut mult mai practic pentru cetățeanul de rând. UE dispune de fonduri, sunt programe care n-au fost solicitate, programe care pot fi utilizate și în sensul restructurării administrației publice, și în sensul eficientizării administrației publice centrale, administrației publice locale care este una destul de defectuoasă, în pofida aceea ce s-a făcut, încercările care au fost după anul 2005. Aici cred că trebuie să ne concentrăm atenția, imediat cum această Alianță pentru Integrare Europeană ajunge să guverneze. Cred că avem nevoie de o susținere logistică, morală, psihologică și de altă natură din partea UE și în rezolvarea unor probleme atât de sensibile, cum sunt problema integrării comunităților minoritare etno-lingvistice din Republica Moldova – un aspect care a

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

fost neglijat vreme de două decenii și care cât n-am încerca noi să spunem că este o concordie interetnică în Republica Moldova, uneori aceste tensiuni se fac sesizate în anumite zone și tema respectivă continuă să fie speculată de unele partide politice, inclusiv de Partidul Comuniștilor. Este regretabil faptul că pînă în momentul de față, aproape două decenii de independență există, practic, suntem într-un fel de apartheid ascuns, cînd există comunități care locuiesc, practic, separat, cu care nu există o comunicare, să luăm comunitatea găgăuză, comunitatea de limbă rusă în Chișinău, comunitatea bulgară și aici avem un lucru important de făcut: reforme structurale, mai ales ceea ține de aspectul social, o reformă cardinală a ceea ce înseamnă legislația pensiilor, în Republica Moldova este nevoie de acest lucru. Sunt foarte multe aspecte. Problema e că noi avem o sarcină delicată și dificilă de a ameliora situația nu într-un oarecare domeniu, cum e firesc și logic într-o țară așezată din UE – preocupări în domeniul sănătății sau în domeniul învățămîntului, sau în domeniul fiscal. Noi avem o gamă extrem de largă. Totul în Republica Moldova trebuie îmbunătățit, pentru că nu găsim, din păcate, un singur sector în care să putem spune că în acest sector lucrurile stau cît de cît bine. Orice aspect am lua – politica internă, externă, justiție, economie, probleme sociale, învățămînt, cultură, sport – există peste tot foarte multe probleme, suntem restanțier la toate aceste capitole și sarcina pe care o are Alianța pentru Integrare Europeană este efectiv una extraordinar de dificilă și complexă.

Iurie LEANCĂ: Și, să completez doar, problema e că necesitatea acestor reforme intervine pe un fundal al unei crize totale economice și sociale. În mod normal, cînd ești într-o astfel de criză te gîndești eventual nu la niște reforme de ansamblu imediate, ci vrei să depășești criza în primul rînd. Și atunci, situația noastră se complică mult mai mult decît în cazul în care am prelua puterea în condiții de normalitate, în condiții în care nu ar exista acest deficit bugetar enorm, în condiția în care nu s-ar pune problema pericolului neplății la timp a salariilor și pensiilor. Deci, această coincidență, din păcate, complică mult mai mult obiectivele și problemele cu care urmează să ne confruntăm în momentul în care reușim să instalăm această nouă guvernare.

Corneliu RUSNAC: Alianța pentru Integrare Europeană deține 53 de mandate din 101. Un număr suficient pentru a vota președintele Parlamentului și a confirma guvernul. Nu însă și pentru a alege președintele țării, care este ales cu 61 de voturi. Prin urmare, Alianța are nevoie de încă 8 voturi pe care ar trebui să i le ofere comuniștii. Cît de mar este riscul ca PCRM să refuze să facă acest lucru, adică să refuze votarea șefului statului și ce consecințe ar putea avea acest refuz? Dl Serebrian?

3. Ce consecințe ar putea avea refuzul PCRM de a vota șeful statului?

Oleg SEREBRIAN: Riscul există. Iresponsabilitatea acestui partid este evidentă. Am văzut-o timp de 8 ani de zile și este foarte clar că președintele Voronin încearcă cu orice preț să se mențină la putere. Părerea mea este că președintele Voronin va bloca alegerea președintelui Republicii Moldova, ar putea face acest lucru. Vizita lui în Rusia poate fi o încercare de a solicita susținere morală, financiară sau de altă natură din Rusia pentru a depăși, cel puțin timp de cîteva luni, starea de criză din Republica Moldova legată de neplata la timp a salariilor, a pensiilor, pentru a putea amîna colapsul încă cîteva luni, cînd ar organiza alegeri anticipate. Desigur, este scenariul prost. Un scenariu pozitiv ar fi că pînă la urmă, PCRM, înțelegînd starea dificilă în care se află Republica Moldova, ajunge la o înțelegere cu cele 4

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

partide care formează Alianța pentru Integrarea Europeană, avansează câteva condiții de natură politică, așa cum s-a întâmplat în 2005. Vreau să amintesc în primul rând deputaților, liderilor Partidului Comuniștilor că în anul 2005, partidele care au votat pentru președintele Voronin - și era o situație în oglindă cu situația care este acum, comuniștii aveau 56, opoziția avea 45 – nu s-au cerut funcții, nu s-au cerut garanții pentru cineva. S-a cerut condiții politice, pe care PCRM nu le-a respectat. Alianța pentru Integrare Europeană va respecta acele condiții, sigur că trebuie să fie niște condiții judicioase și fezabile, niște condiții politice: continuarea anumitor lucruri bune pe care poate dînșii le-ar vedea, condiții de altă natură, dar nici un fel de condiționări de alt gen, garanții personale pentru cineva sau, cu atât mai mult, protejare prin anumite funcții. În caz că PCRM va provoca alegeri anticipate, trebuie să se înțeleagă foarte bine că opinia publică are o atitudine total negativă față de alegeri anticipate și că cel care va fi marele perdant al unei viitoare confruntări electorale va fi anume PCRM și nu partidele politice de orientare democratică. Desigur, marele perdant va fi societatea moldovenească, cetățenii Republicii Moldova care își doresc, în acest moment, depășirea acestei crize. Eu n-am întâlnit pe nimeni, un cetățean simplu, un cetățean de rând care să spună: „Vrem alegeri anticipate”. Asta trebuie să înțeleagă PCRM, dacă a tot vorbit de maturitate politică și de cultură politică atîta timp, trebuie să înțeleagă acest lucru și ei. Ei sunt în minoritate, trebuie să treacă în opoziție. Noi vom trata opoziția de o manieră cît se poate de civilizată. Ei sunt 48, o opoziție destul de puternică. În caz de necesitate, vom proceda așa cum se întâmplă în orice parlament civilizat, vom consulta opinia opoziției, vom vedea punctul lor de vedere în orice situație complicată, care s-ar putea ivi. Nu vom proceda ca și ei, cînd votau bugete în timp de 15 minute, ceea ce nu se întâmplă în nici un parlament normal. Acestea sunt garanțiile pe care noi putem să le oferim acestui partid politic, să se simtă confortabil în legislativ, dar nu putem în nici un caz merge la alte tipuri de înțelegeri cu PCRM, gen coaliție extinsă, includerea lui într-o coaliție de guvernămînt, pentru că asta ar însemna perpetuarea acestui partid politic la guvernare și cetățenii trebuie să înțeleagă foarte bine că ceea ce s-a întâmplat în Republica Moldova pînă acum este o consecință a guvernării comuniste și că anume acest partid politic poartă responsabilitate pentru ce s-a întâmplat pînă în momentul de față.

Corneliu RUSNAC: Dl Leancă?

Iulie LEANCĂ: Timp de 8 ani am auzit de dimineață pînă în seară cît de bună este viața în Republica Moldova și că progresul este unul vizibil, și iată constatăm după 8 ani, încă o dată repet, un dezastru total economic, o criză fără precedent, cu consecințe ample pe plan social. Responsabili bineînțeles că se fac cei care au guvernat într-o astfel de manieră țara. Acum, cînd constatăm că restul lumii și americanii, și majoritatea țărilor europene se apropie deja, într-un fel sau altul, de mal, în sensul că apar primele semnale că țările respective reușesc să depășească consecințele crizei economice, noi abia intrăm în această perioadă. Cine își asumă responsabilitatea pentru o astfel de situație? De ce atunci cînd, acum un an, în toată lumea aceste semnale ale crizei au apărut, au fost respectiv percepute de guvernele de acolo, au fost elaborate măsuri anticriză, la noi, pînă în 5 aprilie, dacă țineți bine minte, totul era bine și frumos? Deci, în loc să constatăm, să recunoaștem că există și la noi o astfel de criză, la noi totul s-a mușamalizat, doar pentru a avea niște efecte imediate de ordin electoral. Iată acum, urmare acestei iresponsabilități, Republica Moldova iarăși este într-o situație absolut de neînviat. Așa cum spunea și dl Serebrian, în cazul în care ei ar fi într-adevăr patrioți ai acestei țări, și-ar da bine seama că alegeri anticipate este o

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

evoluție care ar lovi în primul rând asupra Republicii Moldova și în primul rând asupra cetățenilor din Republica Moldova. Fiindcă, dacă ipotetic un astfel de scenariu va prevala și ei nu vor vrea să voteze pentru un președinte desemnat de către coalitiție, înseamnă că nu vom avea un guvern funcțional, înseamnă că nu vom avea instituții capabile să elaboreze aceste acțiuni anticriză. Acțiunile pot fi de succes doar în cazul în care vom beneficia de sprijin din afară. Sprijin din afară bineînțeles că va veni doar în cazul în care va exista o coerență și o strategie bine gândită, și acceptată de toate forțele politice, în cazul în care va exista această guvernare cu toate mandatele și toate competențele. Dar, din păcate, mă tem și eu că instinctele lor și reflexele, și experiența prin care au demonstrat deja că pentru ei, totuși, principalul este salvagardarea intereselor egoiste, de grup, de partid, am și eu această senzație, nu foarte pozitivă că și de data aceasta vor da dovadă de preocupare mai mult pentru interesele lor meschine, decât pentru interesele de ansamblu ale Republicii Moldova. Dar, pe de altă parte, zic să așteptăm puțin, să vedem cu ce se vor termina aceste discuții pe care, știți foarte bine, coalitiția a adresat o invitație primului secretar al Partidului Comunistilor, și urmează să vedem dacă marți se vor prezenta sau nu se vor prezenta reprezentanții partidului respectiv.

Oleg SEREBRIAN: Am îndoieli că se vor prezenta la nivelul președintelui de partid, cred că va delega pe cineva.

Iurie LEANCĂ: Bănuiesc că asta va fi reacția și, iarăși, își va arăta lipsa de seriozitate. Fiindcă în momentul în care din partea coalitiției sunt primele persoane, este absolut firesc și dl Voronin să-și dea seama că el este în primul rând, în condițiile actuale, liderul unui partid și atunci e bine să se dialogheze pe bază de egalitate, și e bine să se dialogheze pentru a găsi acest compromis rezonabil, bazat într-adevăr pe, cum spus și dl Serebrian, pe anumite principii, pe anumite angajamente de a promova anumite politici. Dl Voronin, acum câteva săptămîni, a lansat acele 5 puncte. Unele poate sunt judicioase, altele mai puțin. Deci, dacă într-adevăr sunt preocupați de situația de mai departe a Republicii Moldova, am putea să discutăm anumite probleme de principiu și să oblige, într-un fel, viitoarea guvernare să promoveze elementele pe care le vom conveni de comun acord. Dar, cum a spus și dl Serebrian, fără a insista pe tot felul de coalitiții mai ș.a.m.d., unde nu se știe cine își va asuma responsabilități și cine de fapt va fi responsabil de ce.

Oleg SEREBRIAN: Dacă pot adăuga, anumite principii politice, condiții politice, dacă vreți, pe care le-am înaintat PCRM, din punctul meu de vedere sunt și logice. Acest partid a fost votat de un număr, totuși, destul de mare încă de alegători, acești alegători sunt cetățeni ai Republicii Moldova. Noi, ca și coalitiție ne asumăm, într-un fel, responsabilitatea tuturor cetățenilor și vrem să părem responsabili, angajați, în așa fel încît să nu fim guvernul, cum a fost guvernul PCRM, guvernul unor cetățeni, cei care ne-au ales pe noi. Alianța pentru Integrare Europeană vrea să creeze o structură, un guvern, o coalitiție de guvernare care să reprezinte întreg poporul și să servească interesele tuturor cetățenilor.

Corneliu RUSNAC: În ultima perioadă, autoritățile comuniste au încercat să se apropie tot mai mult de Rusia, promovînd totodată niște relații cît se poate de proaste cu România. Zilele trecute însă șeful diplomației române Cristian Diaconescu și-a exprimat convingerea că România și Republica Moldova vor finaliza acordurile bilaterale, după desemnarea noului guvern de la Chișinău. Puterea comunistă

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

acuzase anterior Bucureștiul că ar refuza să semneze aceste acorduri, adică tratatul politic de bază și cel privind frontiera de stat. Cum trebuie interpretate aceste declarații ale dlui ministru Diaconescu? Este un semnal pentru noua majoritate de la Chișinău? Dl Serebrian?

4. Perspectivele normalizării relațiilor R. Moldova cu România

Oleg SEREBRIAN: Fără îndoială, este un semnal. Este un semnal pozitiv. E bine ca și Bucureștiul să dea semnale mai noi Chișinăului. Au fost și voci care se opuneau vehement oricăror discuții privind tratatul bilateral de bază, considerându-l o practică învechită. Da, pe undeva este adevărat, aceste tratate bilaterale de bază nu mai sunt de mare actualitate, ele au fost de actualitate cumva după al doilea război mondial și au reveni, oarecum în prim plan în anii '90, deci odată cu parada independenței în spațiul ex-comunist. Dar, ținând cont de conjunctură, eu cred că nu este un impediment insurmontabil în relația dintre Chișinău și București. Contează foarte mult ce vom pune în acest tratat, care pînă la urmă, sincer vorbind, este, în mare parte, o formalitate – România a recunoscut independența Republicii Moldova -, cum recunosc și foarte mulți juriști de la București, acest tratat de frontieră vine doar să confirme anumite lucruri, întrucît România oricum a recunoscut hotarele Republicii Moldova și, Republica Moldova fiind succesor de drept al URSS, exista un tratat identic cu URSS. Deci, nu pot fi nici un fel de locuri pentru interpretări ulterioare. Nu trebuie să lăsăm nici noi locuri de interpretare, cred că trebuie să facem tot posibilul ca să nu planeze nici un fel de urmă de suspiciune nicăieri asupra relațiilor viitoare dintre București și Chișinău. Noi vrem ca Bucureștiul să fie un partener, noi avem nevoie de sprijinul României, avem nevoie ca relațiile dintre aceste 2 țări să fie cît se poate bune, pentru că noi nu avem atît de mulți prieteni și potențiali aliați în interiorul UE, diplomații care să cunoască bine situația din Republica Moldova. Din punctul nostru de vedere, noi vom face tot posibilul ca relațiile și cu Bucureștiul, și cu Kievul să fie normalizate, cu Kievul poate ar fi undeva mai dificil din anumite considerente, dar cred că cu Bucureștiul, în mare parte, aceste tensiuni au fost tensiuni de caractere, dacă vreți, generate de anumite temperamente și caractere ale unor oameni politici și nu au avut nici un fel de substrat real, și vreun temei real, au fost în bună parte artificiale. Eu consider și colegii din coalitie au declarat acest lucru în repetate rînduri că printre primele gesturi care vor fi întreprinse de către Alianța pentru Integrare Europeană vor fi și anularea acelor stupide restricții de circulație, care au fost impuse de regimul comunist în luna aprilie – regimul de vize, de a avea invitații ș.a.m.d. Credem că tratatul privind micul trafic la frontieră trebuie să fie semnat în regim de urgență, pentru a facilita în măsura posibilităților, măcar pentru o parte din cetățenii Republicii Moldova traversarea frontierei cu România. Credem de asemenea că și Bucureștiul și Bruxellesul vor fi mai flexibili în ceea ce privește regimul de vize dintre Republica Moldova și România, nu în sensul exonerării cetățenilor Republicii Moldova de vize pentru România, dar în sensul facilitării eliberării vizelor pentru cetățenii moldoveni în România.

Corneliu RUSNAC: Dl Leancă?

Iurie LEANCĂ: Cred și eu că declarația ministrului de externe al României, dl Diaconescu, este una binevenită, ceea ce încă o dată arată că în momentul în care și la Chișinău, și la București va exista voință politică pentru a normaliza și a depăși rapid problemele care au avut, din punctul meu de vedere, în mare parte un caracter absolut subiectiv și absolut artificial, deci, în momentul în care există această voință

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 8, din 25.08.2009

politică e foarte simplu să depășești aceste probleme. Respectiv documentele la care s-a referit dl ministru au un caracter mai mult simbolic și eventuala lor semnare cred că, după cum a spus și dl Serebrian, va elimina toate eventualele suspiciuni din partea anumitor cercuri din interiorul Republicii Moldova și, eventual, și din afara Republicii Moldova. Și atunci cred că este pentru binele și interesul atât al Chișinăului, cât și al Bucureștiului să nu lăsăm spațiu pentru astfel de eventuale interpretări ale prietenilor sau mai puțin prietenilor atât ai țării noastre, cât și ai României. În Republica Moldova și România există mai multe probleme, de la rezolvarea cărora se va putea schimba într-adevăr spre bine situația, viața, confortul cetățenilor din Republica Moldova și, respectiv, a celor din România și cred că pe astfel de subiecte ar trebui să se axeze imediat cele două executive de la Chișinău și de la București. În acest sens sunt destul de optimist, sunt convins că Bucureștiul va reacționa pozitiv la disponibilitatea pe care deja a anunțat-o coaliția creată. Sunt absolut convins că vom reuși să depășim aceste probleme destul de repede și beneficiul va fi, iarăși, în interesul în primul rând al cetățenilor din Republica Moldova. Sunt convins că asta va schimba imaginea Republicii Moldova pe plan regional și pe plan european, fiindcă deciziile la care s-a referit și dl Serebrian, din aprilie, prin care de fapt cetățenii români au fost puși în aceeași situație ca și cetățenii din Sudan, Somalie ș.a.m.d., țări care sunt cu un risc mare din punct de vedere al securității ș.a.m.d., vă dați seama ce anomalii? Deci sunt suficient de optimist în acest sens, la fel ca și în relația noastră cu Kievul. Din câte înțeleg eu, decizia recentă a guvernului de la Kiev este nimic altceva care, am spus, în sine e un act discriminatoriu, dar e nimic altceva decât o reacție la lipsa de atitudine din partea Chișinăului, o lipsă de eforturi de a încerca să angajezi Kievul. Deci noi suntem mult mai interesați, sunt convins, decât Bucureștiul și decât Kievul în a avea o relație foarte bună, foarte pragmatică atât economică, cât și politică cu ambele capitale, fiindcă și ca teritoriu, și ca potențial economic, politic, militar ne depășesc pe noi. Ei, la rândul său, au mult mai mulți vecini, pe când noi avem doar 2 vecini și atunci suntem obligați să avem o relație foarte bună cu acești 2 vecini. Și atunci de datoria Chișinăului a fost și este, și va fi să fie inițiatorul unor acțiuni pe linie bilaterală. Dar, să nu uităm, în anul 1997, dacă nu mă înșel, am avut și o experiență din punctul meu de vedere foarte pozitivă de cooperare trilaterală. Cred că fi cazul să revenim și la astfel de practici, pentru că beneficiul iarăși ar fi în primul rând pentru Republica Moldova. Și atunci este absolut firesc ca în momentul în care se constituie o nouă guvernare la Chișinău, relația cu vecinii să fie una prioritară, să ne debarasăm de problemele, de acest substrat artificial, subiectiv și să ne axăm pe problemele reale.

Corneliu RUSNAC: Din păcate, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Domnule Leancă, Domnule Serebrian, eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, eu, Corneliu Rusnac vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politica Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert. Aici vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare, la un nou program. Pe curând.